

Universitätsbibliothek Paderborn

**Preceptorium diuine legis venerabilis fratris Joha[n]nis
Nider de ordine predicatorum**

Nider, Johannes

Nurnberge, 28.VII. 1496

Quintu[m] de votis [e]t ei[us] fractione [e]t dispensatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31252

Preceptum II

est peccatum. sicut et secundum. quod pertinet ad dolositatē. Tertio deus qui in ipsa creatura presidet tanquam testē innocando. et sic Joseph iuravit pro salute Pharaonis. Gen. xliij. Et ecclia iurat pro sancta euāgelia. Quarto contingit iurare per creaturā tanquam eam ad viuum quāz iurans inde sperat deo impignerādo. et sic sit iuramentū execratorius. ut testis est mihi deus in aiām meā. Tertio et quarto licitū esse potest. ut supra dictum fuit.

Capitulum. v.

Ontra secundū preceptū. Non assumes recte peccatum eriam vota frangētes. Unde devoto prīmōvidētū est quid ut. Secundū quantum p̄cīm̄ sit infringere votū. Tertio Ad eius dispēlātione. Num ad pri mū notandū sum magistrū in. iiiij. dis. xxxvij. et Cho. et alios theologos. q̄ votū ē conceptio spōranea melioris propositi. animi deliberatiōe deo vel sanctis eius firmata cū intētiōe se obligandi. Pro cūlū intellectu notandum q̄ ad līcītū et complētū votū plura exigitur que tāgūnī in descriptiōe eius. Primo est conceptio aliquiū a spūsancto i intellectu facta. Secundū exigitur q̄ nō sit de malo. nā p̄spīle sumptum votū non pōrest eē de malo. ibi melioris. vbi presupponit q̄ sit bonū Malum em̄ potius nos deordinat a deo. votū aut̄ est vinculū iniquitatis. Dñ Iis. In malis p̄missis rescinde fidē. In turpi voto muta decretū. Si iudei plures q̄ quadraginta q̄ voverunt se neq̄ manducaturos neq̄ bibituros donec occideret Paulū. Terci. xxiiij. malevererunt. Tertio exigitur q̄ nō sit de necessario a nobis als siendo quia melioris. Ad bonū em̄ necessariū. puta q̄ als ē preceptū nobis. obligamur ex alterius auctoritate. et hoc proprieō pertinet ad votū. cui⁹ ob

Cap. V

ligatio est ex mera volūtate. verūtū vt dicit Durādus. q̄ ad idem potest q̄s obligari pluribus obligationibus. sō nī bil probhet quin ad illud ad quod obligamur pro preceptū ex alterius auctoritate. obligemur etiā votū ex p̄spīle voluntate. Dñ firmiter tenendū est. q̄ voluntē continentia et cōmitē adulterī vel simplicē fornicationē peccat duplicitē. videlicet p̄cīm̄ adulterī vel fornicationē nībīlominus fractiōe votū. q̄ uis illud votū sit largez improprie dicūm. Quia votū p̄spīle dictū ē solū de his q̄ sunt in hōis libertate. Quarto exigitur q̄ nō sit bonū indifferens. quia talevit sic nō ordinat in deū. Itē q̄ nō sit de minori bono. ibi melioris boni. Hō ē. q̄ minus bonū respectu maioris boni habet rōnē malū. et sō nō pot cadere subvoto in cūlū est impeditiūm maioris boni. Quinto exigitur q̄ sit cōceptio libera. ibi spōranea. Ex quo p̄t qui possunt vovere. quia qui libet potest vovere ea q̄ sunt in sua libertate. et ea in quib⁹ est sui iuris. Unde impuberes seruit religiosi. clerci. et ypores in q̄busdā nō possunt vovere. Sexto exigitur deliberatio. ibi animi deliberatiōe. et addit⁹ ad differentiā votō. que sūt ex surreptiōe in q̄bus nō inueniēt plena rō votū. In aut̄ deliberatio ad votū exigitur. dicit Rich. Motū dicit avolēdo. Dñ sicut in nob̄ est duplex velle sc̄z plenū q̄d ē deliberatiō et semiplenū q̄d est velle ex surreptiōe. sic etiā duplex est votū. quoddaz h̄is plenā rōnez votū. et quoddā h̄is surrepticiā sive semiplenā. et de rōne p̄m̄ est q̄ sit factū ex deliberatiōe. nō aut̄ de rōne secūdi. Tale em̄ pot fieri ex surreptione q̄r nō h̄z plenā rōnēm votū sō nō obligat de necessario s̄ tū de cōgrō. ex. e. venientes. et ex. de lūreli. ad nostrā. Et sō ventre cōtra tale votū ē p̄spīla auctoritate nō ē p̄cīm̄ mortale.

Septimo dicit deo vobis sanctis est quia non est ad hominem prece. Si Rich. dicit qd de formavotis est ut fiat deo. ex deo. two. c. magne. Hoc est. qd hoc in voto obligat se ad faciendum aliquod bonum. nullus autem alius a deo potest hoc de iure obligare se totum. qd sibi soli coenit de iure potestas super hominem totum. et nullus potest recipere de iure obligatione nisi coenit ei de iure potestas in illaz rem. et id soli deo potest fieri votum. propter loquendo devoto. quia tam salutis totius hois multum promovet per orationes sanctorum. et illud aliquo modo possumus. sed non plene qd impetrare valeamus. sanctis aliquo modo coenit potestas super hominem totum. et id potest fieri eis aliquo modo votum. non tamen plene rationem habens votum. hec Rich. **O**ctavo dicit firmata animis scz deliberaatione. Primo enim exigit deliberaatio. Secundo positum voluntatis qd exigit deliberaationez. Tertio ex propozito procedit promissio in qua perficitur ratio voti. quia promissio seu firmitate Tho. sic declarat. Potum quandam obligationem importat ad aliquid faciendum vel dimittendum. obligat autem hoc se homini ad aliquid per modum promissionis qd est rationis actus ad qualiter ordinare. Scut enim homo imperando vel deprecando ordinat quodammodo quid sibi ab aliis fiat. ita promittendo ordinat qd ipse per alio facere debeat. Sed promissio qd homini fit non potest fieri nisi per verbalem quecumque alta extrema signa. deo autem potest fieri promissio per solam interiorem cogitationem. quia ut dicit. s. Reg. xv. Homines vident ea que parent. deus autem intuetur cor hec Tho. Aliqui ut Gorra Numeri xxx. addant intentionem obligandis se ad adimplendum promissum. discentes ex nulla promissione ex deliberaatione facta non obligari promittentes. sola enim deliberaatio non firmat pro

missionem. Quia additionem Rich. non improbare videtur. **D**ubitat an expediatur ouere. An. Rich. Potens antyonet bona quo per obseruatione videatur probabiliter proportionata infirmitati sue speciali. aut improportionata. **P**rimo modo expedit homini ouere. quia per hoc amplius firmat voluntatem suam in bono. et excludit a se per magna per libertatem malefaciendi. et facit actu virtutis latrificie. Et id vonendo mereatur propter quod ouere. Unde p. s. Ponenter reddite domino deo voto. Secundo modo non expedit nec licet. qd tale votum non habebit discretionem comitem. cum per hoc ouere magis se videat illaqueare quam augere securitatem de sua salute. Simile dicit Tho. scda. ii. vbi p. i. **D**ubitat an melius sit aliquod facere ex voto quam sine voto. An. Tho. ibidem qd sic triplex de causa. Primo. qd ouere est actus latrificie est nobilissima virtus. illud autem qd impatitur a nobiliori virtute melius est et magis meritorum. Secundo. qd non ouere plus se deo subiicit quam qd non ouere. Tercie qui daret arborum eorum fructum quam qui daret tam fructum. ut dicit Ankhelmus. Unde et promissis et per augentur. Tertio quia per votum voluntas immobiliter firmatur ab bonum. Facere autem aliquod ex voluntate firmata ad bonum. pertinet ad perfectionem virtutis. ut p. i. per p. h. m. ii. Ethic. Rich. rationem assignat dices sic Cum deus acceptat opus propter operantem. tanto magis acceptat opus quanto est ab homine ad eius servitium specialius dedicato. Sed ceteris partibus idem cum equaliter scz charitate et leticia specialiter dedicatur homo ad dei servitium per votum quam sine voto. Nam votum ut dicit He. de pat. in. iii. Non est piculus de sua natura sed ex culpa non factum est hoc expedienter ouere. Et hoc melius sit non ouere quam promissum non reddere. in melius est ouere quam non ouere. sicut melius est baptizari quam non baptizari.

Preceptum II

Fz mī melius ē nō baptizari q̄ postmo dū retroſuz pueri. **D**ubitāt an pe nites de voto q̄ uonit licite alias nō cōpletur voto. nīſi q̄ nō vult frāgere votū nūqd talis mereā. **N**ī ſm Anf helmū. ll. de ſtudinib⁹. q̄ plus talis meref q̄ ſille faciēs nō ex voto. **E**t exē plificat de vulnēato cauterizādo q̄ tī mēs abſcīſiōne malaz carniū. ne vio lenī medicū ledat. ſe ſpōtanee iubet li gari. quē cū vīzere medic⁹ incipit. incipit turbari ligat⁹. et nō ſtvelit reſcindi tur putridū. recedēte paſſiōe grās taz ligatorib⁹ q̄ medico refert. **D**icit etiā **P**e. de pal. **C**alts adhuc plus meref ceteris parib⁹ q̄ ſi ſine voto ſimile fa ceret. **D**uo q̄deq̄ q̄r bona volūta ſuf ſicit ad meriti ſm Herū. **V**n a pri nicipio q̄ ſi vouit et nō ſoluit tñ meruit quantū q̄ ſi ſine voto ſoluit. et hunc me rito ſupaddituz ē meriti iuſticie quo vult facere q̄ pmisit. **S**cđo q̄ licet ſit triftia in hoc q̄ vouit. et q̄daz volū tas. tñ in ſoluēdo q̄ vouit et in vene rādo votū ſt voluntariū. **T**ertio etiā videt q̄ nō demeref in b̄ q̄ vellet non voulle. q̄ ſicut a pncipio nō tenebat vouere. ſic voto ex poſt facto tenebat ſolnere. vel dato q̄ penitente de bono ſit ſibi pcm. tñ nō ppter b̄ impeditur qui volendo bonu mereat. maxime **G**li ſint diuersi acuſ. **N**ūc ſcdō vidē dū ē quō votū liget. **O**bī pmo no tandū q̄ votuz ligat ad faciendū rem poſſibile. **N**ī Deut. xxiiij. **C**um votū voueris dño deo tuo nō tardabis red dере. q̄ ſqrer illud dñs de⁹ tu⁹. **N**ō ē ſm Tho. q̄ ois pmisſio licita facta cū intētione obligādi ſe. et cū delibera tio. ſi acceptek ab eo cui ſit. obligat p mittētē. nō tñ ex pcepto legis diuine h̄ etiā legis nature. h̄ votū licitū ē bu iuſtimodi pmisſio et oēm tale pmisſio ne recipit de⁹. q̄ rē. **D**icit notāter po ſblē. q̄ ſm Tho. in ſcprio. q̄cqd ſien

Cap. V

dū votū ſimpediret ſi pñs eſſet dū vo uetur etiā auſſert obligationē voto fa cto. **D**ñ ſi vouet poſſibile iā. et fit idē poſtea imposſibile. nō obligat p quāto ē imposſibile. **D**it ſi dñtes voueret coſtruere eccliam q̄ depaupatus po poſtea. vt inſra diceſ. **S**ecūdo notan dū ſm Tho. vbi pñs. q̄ ſoſti fractio apria auctoritate eſt ſemp pcm mor tali. nīſi forte ſbſſet rōnabilē cā et tunc nō poſſet haberi recursus ad auctoritatē plati aut diſpēſantis aut votū co mutatis. **P**e. d̄ pal. iii. iiii. dñl. xxxvii. dicit ſic. **P**rimo omnis volūtaria voto fractio ē mortalitā. q̄ ſtndere ē necel ſtratis. et totē q̄tē ſragit dū tñ ſi acuſ actus exteroſ. et interioſ. ſecundus ſi exte rior tantū. q̄ pcm q̄ ſe ē i actu interio ri. et hoc intellige in voto negatiuo. **D**it exēpli grā. in illo q̄ vouit nō biſe re vīnū. **S**ecūdū in affirmatio. pnta cīd quis voueret ieuunare. mīc eft nō q̄tē ſi ſe ſtndit totē ſecca. h̄ ſolū ſecca da vice. tertia at et deinceps nō. matie ſi nō ex ptempu h̄ q̄ ſi nō reputā ſibi poſſibile plus illa die ieuunare. parat⁹ ſeuunare ſi iā nō fregiſſet. et parat⁹ alia die integra ſeuunare p illa. ſecundus ſi in conteptuz. pnto ſi oīno fruſtra frege rit. aut adhuc fractiū ſi nō fregiſſet. hec ille. **D**e hoc dubia ſunt apud do ctores pſeritum de affirmatio non ex cōrēptu. **T**ertio notādū ſm enidez Tho. in materia de iuramēto. ii. ii. ar. viii. **V**otū ex ſua rōne eſt magis ob ligatoriū q̄ iuramētu. ſoltem p̄imo preſtitū ut ſic. q̄ ſ obligatio voti cauſat ex fideliitate quam deo debemus. ſcile cet ut ei pmisſum ſoluamus. obliga tio aut ſarmenti cauſatur ex reuerētia quam debemus homini ex qua re nemur q̄ veriſcēmus illud q̄ per no men ei⁹ pmittimus. h̄ ois infidelitas irreuerētia coniuer. ſed nō ppter illa ligat. videt em ſeſtis ſbſſit ad dñs

b 4

esse maxima irrenérētia. et ideo votū ex rōne sua magis ē obligatoriū q̄ in rāmentū. **D**icīl notanter p̄ximo p̄stū tūm ut sic. q̄ H̄ich. distinguit de iura mēto. q̄l ut em̄ sit hoi. aut sit deo. **P**ri mo mō nō ita forit obligat sicut votū. q̄ obligatio q̄ sit deo in voto ē for tio obligatiōne q̄ sit hoi. **H**oc modo magis obligat iuramentū ceteris pa tribus. **V**otū em̄ nō iportat nisi p̄mis sionē deo faciat ex deliberatiōe cū in tentiōe se obligādi. **S**aut totū iportat iuramentiū e addit testimoniuū p̄me ve ritatis ad malorē p̄firmationē p̄mis sionis. **D**ubitak p̄mo. an voto semp obliget ad obseruatiā siue impletio nē. **H**ū. **I**ho. in scripto. Quicqd fieri dū votū impedit si p̄hs esset etiam voto facto obligationē auferit. **H**ū si aliquid est possibile cuz vouēt et postea sit impossibile. tollit obligatio q̄ntuž ad hoc. **V**it si q̄s dines voueret edificare eccliam qd̄ postmodū p̄ficere nō posset pauprata sup̄tenētē nō obligatur. **H**oc tamē sic intelligēdo q̄ si fa cens est omnino imponēs. absolutus est a toto. si aut̄ ex pte ita q̄ totū p̄fice re nō p̄t. tunc remanet soluz obliga tūs ad illud qd̄ p̄t et non ad aliud.

R **D**ubitak secundo. **V**otū vouēs votū licetū teneat statim soluere ipsum. **H**ū. fm Rich. Obligatio voti causat ex p̄pria voluntate et intētione. **O**nde Deus. xxiij. Quod seip̄l egressuž est de labijs tuis obseruabis et facies. sic p̄missisti dñō deo tuo et p̄prial volūtate locum est ex ore tuo. **E**t ideo si devo luntate et intētione vouēris sit obliga re se ad statim soluēduz. statim solue re tenetur. si autem ad certum tēpus vel sub certa conditione. nō tenet statim soluere. **S**ed ne tardare debet ultra q̄ intēdit se obligare deo. **D**icīl enim ibidē Si votū vouēl dñō deo tuo nō nō tardabis reddere. quia regret do-

minis deus tuus illud. et si morattis fueris. tibi reputabit in p̄cm. **G**uilb. rod. dicit. Cum aliq̄s aliquid vout sine cōditione vel t̄pis p̄friſtione. tenet il lud exeq̄i statim cum p̄t. nisi in vo uendo aliud in mente habuerit. tamē daf ei tēpus ad arbitriuž boni viri ad disponendū de rebus suis. **C**ordat **T**ho. addēs in scripto. q̄ si is q̄ vou ebat intrare religionē ex mora circa dispensationē reruž. p̄babilit̄ timeret p̄petuū impedimentū. tenet ulterius nō differre. **D**ubitak tertio. an voto subitu minus sc̄z deliberatū obliget. **H**ū. **P**e. de pal. in. liij. dis. xxvij. q̄ vo tu subitu nō obligat ad p̄missum. nec ad p̄tm pfectū. nec ad bonū pfectuž vi puer q̄ iratus p̄t vel in grō vonev̄l surat intrare religionē. vel b̄i potat?. **T**alia em̄ q̄a calore tracūdile sunt pro nō facto haberi debēt. **S**ed verū ē qd̄ sic subito fit q̄ nō ad suam rōnīs q̄ non requirit magnā morā t̄pis p̄uenit. sed q̄ sc̄ens est qd̄ intrat v̄l vout. tunc te netur. n̄lī cum eo disp̄seſt rōne min⁹ plene deliberaōts. **S**icut etiā q̄ calore cōcupiscētē inflāmatis aut b̄i po tatus nō in pfecte ebritis surat uxores ducere. **O**nde illa deliberaōt t̄pis v̄l etatis q̄ sup̄ficeret ad obligādi se dia bolo q̄ morale p̄ctū. sufficit ad obli gandum se deo q̄ votum. **E**t sicut ex tra occidens. quia ex electione seu ha bltu nō pcessit s̄ ex passione iudiciū rōnts turbante. nō excusat ex toto quin sit mortale s̄ in parte. sc̄nit em̄ in parte quid faceret. et sic de voto in p̄posito suo mō. **D**ubitatur quarto. **N** an soluz p̄positū aliquāl aliquē obliget. **H**ū. idē ibidē q̄ sic i illo casu q̄s q̄s in trāt religionē cū p̄posito remanēdi et deo p̄petuo famulādi qd̄ e q̄pollet vo to simplici. sed nō solēni. ex de regu. et trans. c. p̄sulti. **O**bī dī q̄ saltē tenet ad aliā religionē intrare. Et p̄q̄ nō sit ll.

Preceptum III Cap. V

gatus vi voti. qz nō pmisit. h solū ppo
 fuit. tñ ligat vi statuti in religione aliq
 remanere. **D**ubitac quinto. virū vo
 tu sub pditione emissuz obligat vounē
 tem. **A**n. fm. **H**ay. Cōditio duplex est
 Generalis q in voto sp intelligi d. t
 illa nō exire nō ligat. Exempli grā. **S**i
 de⁹ voluerit lbo romā si potero. Alia
 specialis. pnta **H**itterauer lōbardiā
 lbo ad sanctū **M**arcū. vel si fili⁹ me⁹
 fuerit liberat⁹ de infirmitate visitabo
 sanctū **J**acobū. t illa. hec pdition si de
 fecerit. id est. nō extiterit. non obligat
 ex voto alias sic. xxxij. q. viij. nō soluz
 ex de cōditione appo. virū. Et hoc in
 telligas vbi tota voti obligatio pone
 bat in enunti pditionibz. Alter si alias
 fuerit cōcausa. vel etiā si fecit votū ob
 causaz et publice t nō expressit cām h
 votū. tūc ppter cōcansam vel psciētiā
 vt alia lra habet t ppter scandalū tol
 lendū teneat iplere. extra de voto. ma
 gne. **G**lo. **G**uilb. dicit. Concausa est
 qn nō tñ ex vna cā obligauit se. h etiā
 ex alia. Exempli grā. Aliqsvonit q iret
 ad sanctū **J**acobū. qz credebat q ibi
 inueniret fratre suu. nihilominus ppe
 redimēda pctā sua in h casu. Quis in
 tellecerit fratre suuz deceſſe anteqz
 ster arriperet. nihilomin⁹ tñ tre ppter
 alia cām tenebit. Ide intelligas qtiēs
 cūqz vounēt aliqs ex duabz causis vel
 pluribz. vel sub duabz pditionibz vel
 pluribz. t nihilomin⁹ intēdit se obli
 gare qlibet illaz causaz vel cōditione
 extante. **D**ubitac sexto. **A**n votū sū
 cōditione faciū q pdition nō implet ppe
 culpam vounēt sit obligatorū. **A**n.
Hicb. q sic. t pbz exp̄sse p cām. ex
 tra de sponsa. Sicut ex lfitis. **D**h cum
 aliqs deovouet aliqd spāl obsequiū.
 si a pctō de q temptat pseruauerit eū.
 si incidat in illud pctm. nihilominus
 teneat implere votū. qz q deus eū nō
 pseruauit ab illo pctō. sc̄rit p eū. nō p
 deū qui illū a pctō illo pseruasset si sl
 le voluisset. **D**ubitac septimo. Esto p
 q aliqs horrens cōmittere aliqd ma
 gnū scelus q nunqz intēdit cōmittere
 vounēt q si cōmittat intrabit aliquaz
 religionē quā nō vult. h horret intrare
 ppostea illud scelus cōstituit. nūquid
 tenet intrare religionē. **A**n. **H**icb. su
 per. iiiij. dis. xxxvij. q sic. qz votū sub
 cōditione factū de re bona t ppe finē
 bonū ē obligatorū extante pditione
 siue illa cōditio sit bona siue mala vt
 alias tenet. **D**ubitac octavo. an vo
 tū de nō vounēdo aliquid nisi illud qd
 vounē exprimat vbo dicto vel scripto
 sit obligatorū. **A**n. q sic p **A**staxā. li.
 .j. deovo. Ita q si postea vounēt vo
 tum suū verbo vel scripto nō exp̄mat
 peccat. Nā tale votū ē bonū. qz p votū
 exp̄ssione in vbo vel scripto habet de
 voto facto certior cognitio. t pcatet
 in vounēdo pcipitatio quoꝝ virtūz est
 bonū. Nihilomin⁹ si videat q teneat
 illud votū si alias sit liciti. qz cū vounē
 re sit bonū t a spūscō cōsultū. p illud
 p. Vouete t reddite dño deo vīo.
 Ideo votū de nō vounēdo nō obligat.
 Dñ votū de q pposira est questio nō
 obligat ad nō vounēdu h obligat ad
 exprimendū p verbū vel scriptū si cō
 tinget emittere votū. **D**ubitac no
 no. virū votū faciū sub pditione in h
 nestā sit obligatorū stante pditione.
 Herbi grā. Aliqz vounit se peregrina
 turū ad sanctū **J**acobū vt pspere i fur
 to homicidio. vel adulterio. Querit
 postqz cōmisit furtū. adulteriū v̄l ho
 micidiū. vel simile. vtrū teneat pegrinari
 ad sanctū **J**acobū. **A**n. Astar. in
 summa vbi p̄us q nō. Sed durādus
 qdli. liij. q. penultima distiguit. Hoc
 inqz generalit est verū q cōditio q est
 ptra naturā ptract⁹ tollit ptractū t fa
 cit ipz eē nullū. qz sc̄udit oppositioez
 ad ptractū. Cōditio aut̄ in honesta q ē

extra naturā stracta pmissione vel ob
ligationis pot est in honesta/duplicite.
qr qnō ē in honesta et illicita, nō soluz
fin se h̄ etia in habitudine ad illud qd
pmittit. Verbi grā. Si aliquid dicat sic.
Promitto deo q si possum perpetrare
homicidium, ego in gratiūactionē duci
faciat missam solennē. Quicq̄ do est in
honestā in se. Et nō i habitudine ad p
missum. Verbi grā. Si qd dicat sic.
Promitto q si pingat me peccare ie
lunabo ut dimittat mihi pcam cōmis
sum. Si pmo mō ē in honesta, votus
nō est obligatoriu. qr est ē naturā pro
missionis vel cōtractus, et q p̄s tollit
obligationē. Et tale votu nō pot im
pleri sine detramento salutis, qr illud
qd pmissus est redditus illicitu ex circu
stantia iformate in vōneō et soluēdo
qr si aliquid soluat ut obligat⁹ ex p̄ditio
ne et cōditio nō iformat sic illico ope
retur soluat ex motivo illicito, ut patz
in titulo qd ē pcam. Si scđo mō vide
līcer q p̄ditio in honesta nō sit ē natu
rā cōtractus, tūc extante cōditione vo
tu ē obligatoriu. Rich. tenet etiā in ij.
mēbro, qr nō licet ut vōnes se tetiuna
tur si occidat inimicu suu. **Dub**

itatur. x. verū si qd votu fecit d̄ carnib⁹
nō comedēdis et infirmetur. Ita qr a me
dicis d̄ qr ē in piculo nisi carnib⁹ ve
scatur, et qr aliquid nō pot enadere infirm
itate. An. Hugl. xxij. q. finali. Nō so
lum talis de pcepto maioris etiā sine
pcepto pot carnes comedē, qr ē causa
necessitatis, et in hmoi voto cōditio ta
cita fuisse videt, nisi necessitas cogere
ret et pceptu maioris ad esset. **Dub**

itatur. xi. qbus tenet abstinere qui
vouit v̄l cui insūcta ē tetiunare i pane
et aqua. An. Pe. pa. in. iiiij. dñs. liij. Ab oī
bus isti tenet abstinere v̄l deliz. brodū
exp̄so d̄ carnib⁹ v̄l p̄scib⁹. qnō sunt nō
mis p̄densata. v̄l p̄tissana. vel burrea
ex suba pisoꝝ extracta, qr hec p̄yde

tur vere aqua. **Dub** itak. xii. an sacer
dos q tenet ex voto vel obediētia vel
penitentia tetiunare vno die in pane et
et aqua. an eadē die celebrans debeat so
mēre vni p̄fusione post sumptionē d̄
calice sp̄lus eucharistie. An. Pe. pa.
in. iiiij. dñs. xij. q d̄ sumere vni p̄fusio
ne qnō nō ē alla missaz celebratur ipso
die. ut d̄ de p̄se. eadē pte. qr nec votus
nec penitentia nec obediētia d̄ imuta
re ritum ecclie ordinatioē cōciliorū
Plura alia dubia vide in summis.
Duo ad tertiu notandū fin Tho. X
et oīs. q in voto pot fieri irritatio di
spēsatio et cōmutatio. Hō qr votu nō
est vinculū iniqtatis nec impeditluū
melioris boni. qr p charitate iſtitutu
est. Et sepe cōtingit qr qd malū votus et
et nūc est irritu. Aliqñ qd voulit min
bonu. et tūc ē in meli cōmutadū. Sunt
autē tres dispēsatores votorum. Papa et
suns vicari⁹. Ehs et suns penitentiar⁹.
Prelat⁹ religios⁹ et cui cōmittit. Pa
pa solus pot dispēsare in voto religio
nis si ē dispēsabile. in voto dīmēre in
voto crucis v̄l terre sc̄re. et sibi retine
votu ad limina Petri et Pauli. et ad
sanctū Jacobū. Ehs autē in alijs. Et
nota qr nūc sine aliquo p̄fatop auto
ritate qd debe. votu infringere nisi ne
cessitas vrgeat. et supio. h̄i non possit
ratio est. qr nullus debet esse iudex
in propria causa.

Sequit̄ hec p̄tū tertiu. Capitulū. I.

Receptum
tertiū sic ponit. Exo.
xx. Memēro ut dīm
sabbati sc̄ifices. **S**er
diebus op̄abertis. et fa
cles oīa op̄a thau. Se
p̄timo autē die sabbatū dñi dei tuī est.
nō facies in eo om̄e op̄s. **O**bī tria
tangunt de qbus p̄ncipaliter agen
dūm est. Primo p̄hibent op̄a. qdā q